Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 22 december 2017*

”Begäran om förhandsavgörande – Förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande – Polissamarbete och straffrättsligt samarbete – Europeisk arresteringsorder – Rambeslut 2002/584/RIF – Förfarande för överlämnande mellan medlemsstaterna – Villkor för verkställighet – Fakultativa skäl för att vägra verkställighet – Artikel 4a.1, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299/RIF – Arresteringsorder som utfärdats i syfte att verkställa ett fängelsestraff – Begreppet ’förhandling [som ledde till beslutet]’ – Räckvidd – Person som dömts till fängelsestraff genom en slutgiltig fällande dom när den berörda personen var närvarande vid förhandlingen – Straff som det senare till viss del blivit föremål för villkorlig frigivning på vissa villkor – Påföljande förfarande som utmynnat i att den villkorliga frigivningen förverkades på grund av att dessa villkor inte iakttagits – Förfarandet för förverkande har genomförts i den berörda personens frånvaro”

I mål C-571/17 PPU,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Rechtbank Amsterdam (domstolen i Amsterdam, Nederländerna) genom beslut av den 28 september 2017, som inkom till domstolen samma dag, i målet avseende verkställighet av en europeisk arresteringsorder som utfärdats mot

Samet Ardic,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. L. da Cruz Vilaça samt domarna E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger och F. Biltgen (referent),

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 22 november 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Openbaar Ministerie, genom K. van der Schaft och U. E. A. Weitzel, båda i egenskap av ombud,

– Samet Ardic, genom T. O. M. Dieben, L. J. Woltring och J. W. Ebbink advocaten,

– Nederländernas regering, genom J. Langer och M. K. Bulterman, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

– Tysklands regering, genom T. Henze och M. Hellmann, båda i egenskap av ombud,

– Irland, genom G. Hodge, i egenskap av ombud, biträdd av G. Mullan, BL,

– Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 20 december 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4a.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 2009, s. 24) (nedan kallat rambeslut 2002/584).

2 Begäran har framställts i samband med verkställighet i Nederländerna av en europeisk arresteringsorder som utfärdats av Staatsanwaltschaft Stuttgart (åklagarmyndigheten i Stuttgart, Tyskland) mot Samet Ardic för verkställighet av två fängelsestraff i Tyskland.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

Europakonventionen

3 I artikel 6, med rubriken ”Rätt till en rättvis rättegång”, i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), föreskrivs följande:

”1. Var och en skall, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag. …

2. Var och en som blivit anklagad för brott skall betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts.

3. Var och en som blivit anklagad för brott har följande minimirättigheter

a) att utan dröjsmål, på ett språk som han förstår och i detalj, underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom,

b) att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar,

c) att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som han själv utsett eller att, när han saknar tillräckliga medel för att betala ett rättegångsbiträde, erhålla ett sådant utan kostnad, om rättvisans intresse så fordrar,

d) att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot honom samt att själv få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom,

e) att utan kostnad bistås av tolk, om han inte förstår eller talar det språk som begagnas i domstolen.”

Unionsrätt

Stadgan

4 Artiklarna 47 och 48 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) ingår i dess avdelning VI, med rubriken ”Rättsskipning”.

5 I artikel 47, med rubriken ”Rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol”, i stadgan föreskrivs följande:

”Var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en ska ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas.

…”

6 I förklaringarna till stadgan om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 2007, s. 17) (nedan kallade förklaringarna till stadgan) preciseras att artikel 47 andra stycket i stadgan motsvarar artikel 6.1 i Europakonventionen.

7 I artikel 48, med rubriken ”Presumtion för oskuld och rätten till försvar”, i stadgan anges följande:

”1. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse ska betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen fastställts.

2. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse ska garanteras respekt för rätten till försvar.”

8 I detta avseende preciseras i förklaringarna till stadgan följande:

”Artikel 48 motsvarar artikel 6.2 och 6.3 i Europakonventionen …

…

Enligt artikel 52.3 har denna rättighet samma innebörd och räckvidd som den som garanteras i Europakonventionen.”

9 I artikel 52, med rubriken ”Rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning”, i stadgan anges följande:

”…

3. I den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.

…

7. De förklaringar som utarbetats för att ge vägledning vid tolkningen av denna stadga ska vederbörligen beaktas av unionens och medlemsstaternas domstolar.”

Rambeslut 2002/584 och 2009/299

10 I artikel 1 i rambeslut 2002/584, med rubriken ”Skyldighet att verkställa en europeisk arresteringsorder”, föreskrivs följande:

”1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Detta rambeslut påverkar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 [EU].”

11 I artiklarna 3, 4 och 4a i nämnda rambeslut anges obligatoriska och fakultativa skäl för att vägra verkställighet av en europeisk arresteringsorder.

12 I rambeslut 2009/299 förtydligas enligt vilka skäl den verkställande rättsliga myndigheten i en medlemsstat kan vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder när den berörda personen inte var närvarande vid förhandlingen.

13 I artikel 1, med rubriken ”Syfte och tillämpningsområde”, i rambeslut 2009/299 föreskrivs följande:

”1. Syftet med detta rambeslut är att stärka de processuella rättigheterna för personer som är föremål för straffrättsliga förfaranden och att samtidigt underlätta det straffrättsliga samarbetet, och särskilt att förbättra ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden mellan medlemsstaterna.

2. Detta rambeslut ska inte påverka skyldigheten att iaktta grundläggande rättigheter och grundläggande rättsprinciper enligt artikel 6 i fördraget, bland annat rätten till försvar för personer som är föremål för straffrättsliga förfaranden, och alla skyldigheter som åligger rättsliga myndigheter i detta avseende ska kvarstå oförändrade.

3. I detta rambeslut fastställs gemensamma regler för erkännande och/eller verkställande av rättsliga avgöranden i en medlemsstat (den verkställande medlemsstaten) utfärdade av en annan medlemsstat (den utfärdande medlemsstaten) efter förfaranden där den berörda personen inte var personligen närvarande …”

14 Artikel 4a i rambeslut 2002/584 infördes genom artikel 2 i rambeslut 2009/299, och har rubriken ”Beslut när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen”. Punkt 1 i nämnda artikel har följande lydelse:

”Den verkställande rättsliga myndigheten får även vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder, utfärdad i syfte att verkställa ett fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd, efter ett beslut när personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen, såvida det inte i den europeiska arresteringsordern anges att personen i enlighet med ytterligare processuella krav i den utfärdande medlemsstatens nationella lagstiftning

a) i god tid
   i) antingen kallats personligen och därigenom underrättades om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om tid och plats för förhandlingen, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen,

   och
   ii) underrättades om att ett beslut kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen,

   eller

b) i vetskap om den planerade förhandlingen hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid förhandlingen och faktiskt försvarades av ombudet vid förhandlingen,

   eller

c) efter att ha delgivits beslutet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs.
   i) uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet,

   eller
   ii) inte begärde förnyad prövning eller överklagade inom den tillämpliga tidsramen,

   eller

d) inte personligen delgavs beslutet men
   i) utan dröjsmål kommer att personligen delges detta efter överlämnandet och uttryckligen underrättas om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan, inklusive nytt bevismaterial, prövad på nytt, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs,

   och
   ii) kommer att underrättas om den tidsram inom vilken vederbörande måste begära förnyad prövning eller överklagande enligt den relevanta europeiska arresteringsordern.”

15 Artikel 8.1 i rambeslut 2002/584 har följande lydelse:

”En europeisk arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter uppställda i enlighet med formuläret i bilagan:

a) [d]en eftersöktes identitet och nationalitet.

b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande rättsliga myndigheten.

c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, en arresteringsorder eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan och som omfattas av artiklarna 1 och 2.

d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering, särskilt med avseende på artikel 2.

e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes delaktighet i brottet.

f) Det straff som dömts ut, om det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskalan för brottet som föreskrivs i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.”

16 I artikel 15, med rubriken ”Beslut om överlämnande”, i rambeslutet föreskrivs följande:

”1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut, besluta om en person skall överlämnas.

2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten skall kunna besluta om överlämnandet, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 3–5 och 8, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de skall inkomma, med beaktande av nödvändigheten att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 17.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.”

Nationell rätt

Nederländsk rätt

17 Rambeslut 2002/584 införlivades med nederländsk rätt genom Overleveringswet (lag om överlämnande), av den 29 april 2004 (Stb. 2004, nr 195).

18 Artikel 12 i denna lag har följande lydelse:

”Överlämnande får inte ske om den europeiska arresteringsordern är avsedd att verkställa ett avgörande där den tilltalade inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till avgörandet, såvida det inte anges i den europeiska arresteringsordern, i enlighet med den utfärdande statens processrätt, att

a) den tilltalade i god tid kallades personligen och därigenom underrättades om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet, eller på annat sätt officiellt och faktiskt underrättades om tid och plats för förhandlingen, på ett sådant sätt att det otvetydigt är styrkt att vederbörande hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett beslut kunde meddelas även om vederbörande inte närvarade vid förhandlingen, eller

b) den tilltalade underrättades om förhandlingen och hade gett en advokat som denne själv valt eller som utsetts av staten i uppdrag att försvara vederbörande, och denna advokat hade försvarat den tilltalade vid förhandlingen, eller

c) den tilltalade, efter att ha delgetts beslutet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande, varvid den tilltalade har rätt att delta och som innebär att sakfrågan i målet kan omprövas med beaktande av ny bevisning, och som kan leda till att det ursprungliga beslutet ändras,
   1° uttryckligen uppgett att vederbörande inte bestred beslutet, eller
   2° inte begärt förnyad prövning eller överklagat inom den föreskrivna fristen, eller

d) den tilltalade inte har delgetts beslutet personligen, men
   1° utan dröjsmål kommer att personligen delges detta efter överlämnandet och uttryckligen underrättas om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan, inklusive nytt bevismaterial, prövad på nytt, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs,
   2° kommer att underrättas om den tidsram inom vilken vederbörande måste begära förnyad prövning eller överklaga enligt den relevanta europeiska arresteringsordern.”

Tysk lagstiftning

19 I 56a § i Strafgesetzbuch (strafflagen) (nedan kallad StGB), föreskrivs följande:

”1. Beslut om prövotidens längd ska fattas av domstol. Prövotiden får inte överstiga fem år och inte vara kortare än två år.

2. Prövotiden börjar löpa när beslutet om villkorlig frigivning från det utdömda straffet vunnit laga kraft. Prövotiden kan därefter minskas till en minimiperiod eller, innan nämnda prövotid löper ut, förlängas till sin maximala längd.”

20 I 56b § StGB föreskrivs följande:

”1. Domstolen får förena sitt beslut med villkor som den dömda personen ska uppfylla för att reparera den skada han eller hon har orsakat. Den dömde får inte påföras orimliga krav.

2. Domstolen får besluta att den dömda personen ska ersätta den skada han eller hon har förorsakat efter förmåga, betala ett penningbelopp till en allmännyttig institution om typen av gärning och gärningsmannens personlighet lämpar sig härför, utföra allmännyttigt arbete eller betala ett penningbelopp till statskassan.

…”

21 I 56c § StGB har följande lydelse:

”1. Domstolen får utfärda instruktioner till den dömda personen under prövotiden när vederbörande behöver stöd för att inte återfalla i brott. De krav som uppställs för den dömda personen såvitt gäller hans eller hennes leverne får inte vara orimliga.

2. Domstolen får bland annat besluta att den dömda personen ska följa föreläggganden avseende sin uppehållsort, utbildning, arbete eller fritid eller handhavandet av sina ekonomiska angelägenheter, att han eller hon vid bestämda tidpunkter ska infinna sig vid domstol eller vid någon annan myndighet, avhålla sig från att kontakta, träffa, anställa, utbilda eller inhysa den skadelidande, vissa personer eller vissa medlemmar i en grupp som kan ge tillfälle eller uppmuntra vederbörande att begå nya brott. Vederbörande kan även föreläggas att inte äga, inneha eller förvara vissa föremål som kan ge till tillfälle eller uppmuntra till att begå nya brott. Nämnda domstol kan likaså utfärda föreläggganden om att den dömda personen ska uppfylla sina underhållsskyldigheter.

…”

22 I 56d § StGB föreskrivs följande:

”1. Om domstolen finner det lämpligt får den, för att förhindra att den dömda personen återfaller i brott, förordna att han eller hon ska stå under övervakning och ledning av en övervakare under hela eller delar av prövotiden.

2. Förordnande enligt punkt 1 beslutas i allmänhet i samband med att domstolen beslutar om villkorlig frigivning från ett fängelsestraff längre än nio månader och den dömda personen ännu inte uppnått 27 års ålder.

3. Övervakaren ska bistå den dömda personen med anvisningar och råd. I samarbete med domstol ska övervakaren se till att villkor och instruktioner efterlevs liksom att erbjudanden och utfästelser hålls. Övervakaren upprättar en rapport över den dömda personens leverne enligt den tidsplan som domstolen fastställer. Likaså informerar övervakaren domstolen om den dömda personen uppenbart eller vid upprepade tillfällen har åsidosatt nämnda villkor, instruktioner erbjudanden eller utfästelser.

…”

23 Under rubriken ”Förverkande av villkorlig frigivning” i 56f § StGB föreskrivs följande:

”1. Domstolen ska förordna att den villkorliga frigivningen ska förverkas om den dömda personen begår brott under prövotiden och på så sätt visar att de förväntningar som fanns innan den villkorliga frigivningen inte har uppfyllts, om den dömda personen allvarligt eller vid upprepade tillfällen har åsidosatt instruktioner eller vid upprepade tillfällen har undandragit sig kontroll och instruktioner från övervakaren och det således finns anledning att befara återfall, eller om vederbörande allvarligt eller vid upprepade tillfällen har åsidosatt uppställda villkor. …

2. Nämnda domstol ska däremot inte förverka den villkorliga frigivningen, om det är tillräckligt att ålägga den dömda personen ytterligare villkor eller instruktioner, bland annat genom att ställa honom eller henne under en övervakares kontroll eller förlänga övervaknings- eller prövotiden. I sistnämnda fall kan prövotiden inte förlängas med mer än hälften av den ursprungligen beslutade prövotiden.

…”

24 I 57 § StGB, med rubriken ”Villkorlig frigivning från resterande delen av ett tidsbestämt fängelsestraff”, föreskrivs följande:

”1. När två tredjedelar, dock minst två månader, av ett utdömt tidsbegränsat straff har avtjänats ska domstolen bevilja villkorlig frigivning från resterande delen av strafftiden åtföljt av prövotid, med den dömda personens samtycke och efter att ha fastställt huruvida det är motiverat med hänsyn till intressen som rör allmän säkerhet. Domstolen ska härvidlag beakta den dömda personens personlighet, tidigare brottslighet, omständigheterna runt det begångna brottet, vikten av det intresse som skyddas enligt lag och som skulle riskera att skadas vid återfall i brott, den dömda personens uppförande under fängelsetiden, vederbörandes livsförhållanden och vilka konsekvenser en villkorlig frigivning kan förväntas medföra för den dömda personen.

2. När hälften, dock minst sex månader, av ett tidsbegränsat fängelsestraff har avtjänats får domstolen besluta om villkorlig frigivning åtföljt av prövotid från resterande delen av strafftiden när den dömda personen avtjänar fängelse för första gången och straffet inte överstiger två år eller när en samlad bedömning av den begångna gärningen, den dömda personens personlighet och utveckling under fängelsetiden visar att det föreligger särskilda omständigheter och att övriga villkor som föreskrivs i punkt 1 är uppfyllda.

3. 56a–56e §§ ska gälla i tillämpliga delar. Även om prövotiden minskas i ett senare skede får den inte vara kortare en den resterande strafftiden. När den dömda personen avtjänat minst ett år av strafftiden innan beslutet om villkorlig frigivning åtföljt av prövotid ska domstolen i princip placera vederbörande under en övervakares tillsyn och ledning under hela prövotiden eller en del av denna.

4. Om ett fängelsestraff fastställs genom avräkning av strafftiden anses straffet avtjänat enligt punkterna 1–3.

5. 56f och 56g §§ ska gälla i tillämpliga delar. Domstolen ska förverka den villkorliga frigivningen om den dömda personen, mellan den fällande domen och beslutet om villkorlig frigivning, har begått ett brott som domstolen av faktiska skäl inte kunde beakta då den beslutade om villkorlig frigivning och som, om de togs i beaktande, skulle ha inneburit att villkorlig frigivning inte beviljades. Med fällande dom avses det avgörande vari ansvarsfrågan avseende den begångna gärningen avgjordes slutgiltigt.

6. Domstolen får avstå från att bevilja villkorlig frigivning från ett utdömt tidsbegränsat fängelsestraff åtföljt av prövotid när den dömda personen lämnar otillräckliga eller oriktiga uppgifter om var föremål finns som omfattas av ett förverkande av stödgods.

…”

25 I 33 § med rubriken ”Återställande av den tidigare rådande situationen när rätt att yttra sig inte beviljats”, i Strafprozeßordnung (Straffprocesslagen, nedan kallad StPO) föreskrivs följande:

”När domstolen meddelat dom utan att en part getts tillfälle att yttra sig, på ett sätt som påverkat dess avgörande och avgörandet inte kan överklagas och något annat rättsmedel inte finns, ska domstolen ex officio eller på begäran besluta att återuppta förfarandet i det skede det befann sig innan beslutet fattades under förutsättning att den berörda personen lidit en skada härav som fortfarande består. 47 § ska gälla i tillämpliga delar.”

26 I 35 § StPO, med rubriken ”Delgivning”, föreskrivs följande:

”1. Avgöranden som meddelas i närvaro av den berörda personen anses ha delgetts vederbörande genom avkunnandet. En kopia överlämnas på begäran.

2. Övriga avgöranden meddelas den berörde genom delgivning. Om detta inte medför att en frist börjar löpa är översändande utan iakttagande av särskilda formkrav tillräckligt.

3. En frihetsberövad person får begära att den delgivna handlingen läses upp för honom.”

27 Under rubriken ”Delgivningsförfarande” i 37 § StPO föreskrivs följande:

”1. Delgivningsförfarandet regleras i tillämpliga delar av bestämmelserna i civilprocesslagen.

2. När delgivning av en person sker genom delgivning av flera befullmäktigade personer börjar fristen löpa vid den sista delgivningen.

…”

28 I 40 § i StPO, med rubriken ”Kungörelsedelgivning”, föreskrivs följande:

”1. Kungörelsedelgivning får ske när en tilltalad ännu inte delgivits en kallelse att inställa sig till huvudförhandling, delgivningen inte kan genomföras i Tyskland enligt föreskrivna formkrav och tillämpning av bestämmelserna om delgivning i utlandet framstår som omöjligt eller på förhand dömt att misslyckas. Kungörelsedelgivning anses ha skett när två månader förflutit från det att meddelandet anslogs.

2. Om den tilltalade redan delgetts kallelse att inställa sig till huvudförhandling får kungörelsedelgivning användas gentemot honom när det inte är möjligt att genomföra en delgivning i Tyskland enligt föreskrivna formkrav.

3. Kungörelsedelgivning får ske i ett överklagandeförfarande som initierats av den tilltalade om delgivning inte är möjlig på en adress där den senaste delgivningen gjordes eller på den senaste adress som den tilltalade angett."

29 Enligt 311 § StPO, med rubriken "Omedelbart överklagande", gäller följande:

"1. Omedelbara överklaganden regleras av följande specialbestämmelser.

2. Överklagandet ska inlämnas inom en vecka; fristen härför börjar att löpa vid delgivningen (35 §) av avgörandet.

3. Domstolen är inte behörig att ändra ett avgörande som överklagats. Överklagandet ska bifallas om domstolen till den klagandes förfång har grundat sig på omständigheter eller bevisning som denne ännu inte yttrat sig över och klagandens senare utsagor ger domstolen anledning att anse att överklagandet ska bifallas."

30 I 453 § StPO med rubriken "Senare beslut avseende villkorlig frigivning åtföljd av prövotid eller varning med förbehåll för annan påföljd":

"1. Senare beslut avseende villkorlig frigivning åtföljd av prövotid eller varning med förbehåll för annan påföljd (56a à 56g, 58, 59a, 59b §§ StGB) fattas av domstolen utan förhandling. Åklagarmyndigheten och den tilltalade ska beredas tillfälle att yttra sig. 246a.2 och 454.2 §§ fjärde meningen ska gälla i tillämpliga delar. När domstolen ska avgöra huruvida en villkorlig frigivning ska förverkas på grund av att den tilltalade åsidosatt villkor eller anvisningar ska den dömda personen ges tillfälle att yttra sig muntligen. Om en övervakare har utsetts ska domstolen informera denna om sin avsikt att förverka den villkorliga frigivningen eller straffeftergiften. Domstolen informerar likaså vederbörande om vad som framkommit i andra brottmål när detta framstår som lämpligt med avseende på prövotidens övervakningssyfte.

2. Beslut enligt punkt 1 får överklagas. Ett dylikt överklagande får endast gälla ett föreläggandes rättsstridighet eller en senare förlängning av prövotiden. Ett omedelbart överklagande får avse förverkande av villkorlig frigivning, straffeftergift, förverkande av straffeftergift, ådömande av det utmätta men förbehållna straffet och ett fastställande av att varningen var tillräcklig (56f, 56g, 59b §§ StGB)."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

31 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att officier van justitie bij de Rechtbank (allmänna åklagaren), den 13 juni 2017, vid den hänskjutande domstolen, Rechtbank Amsterdam (domstol i första instans, Amsterdam, Nederländerna), ansökte om verkställighet av en europeisk arresteringsorder som utfärdats den 9 maj 2017 av Staatsanwaltschaft Stuttgart (åklagarmyndigheten i Stuttgart).

32 Nämnda europeiska arresteringsorder syftar till att Samet Ardic, tysk medborgare bosatt i Nederländerna, ska anhållas och överlämnas till Tyskland för att avtjäna två fängelsestraff där om vardera ett år och åtta månader. Straffen utdömdes genom dom av den 4 mars 2009 respektive dom av den 10 november 2010, vilka vunnit laga kraft. Nämnda domar meddelades av Amtsgericht Böblingen (domstolen i Böblingen, Tyskland) respektive Amtsgericht Stuttgart-Bad Cannstatt (domstolen i Stuttgart-Bad Cannstatt, Tyskland), efter ett förfarande där den tilltalade var personligen närvarande.

33 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att sedan Samet Ardic avtjänat en del av dessa två fängelsestraff beviljade de behöriga tyska domstolarna villkorlig frigivning från resterande delar av strafftiden. Genom beslut av den 4 april och av den 18 april 2013 förverkade emellertid Amtsgericht

Stuttgart-Bad Cannstatt (domstolen i Stuttgart-Bad Cannstatt) den villkorliga frigivningen och förordnade att den resterande strafftiden – det vill säga 338 respektive 340 dagar – skulle avtjänas. Skälet härför var att Samet Ardic framhärdat i att inte iaktta föreskrivna villkor och att undandra sig sin övervakares kontroll och anvisningar liksom domstolarnas kontroll.

34 Den hänskjutande domstolen drar av de uppgifter som ges i den europeiska arresteringsorder som är aktuell i det nationella målet slutsatsen att Samet Ardic inte varit närvarande vid de förfaranden som utmynnande i besluten om förverkande.

35 I nämnda europeiska arresteringsorder anges vidare att de beslut om förverkande som är aktuella i det nationella målet endast varit föremål för kungörelsedelgivning enligt 40 § StPO. Samet Ardic ska därför beredas tillfälle att yttra sig i efterhand avseende besluten utan att detta påverkar beslutens verkställbarhet.

36 Samet Ardic har bekräftat att han inte närvarade vid de förfaranden som utmynnade i de beslut om förverkande som är aktuella i det nationella målet. Han har vidare uppgett att om han hade haft kännedom om tid och plats för nämnda förfaranden skulle han ha inställt sig och ansträngt sig för att övertyga tyska domstolar om att inte fatta beslut om förverkande.

37 Enligt den hänskjutande domstolen är tyska domstolar skyldiga att förverka en villkorlig frigivning om den dömda personen vid upprepade tillfällen har undandragit sig övervakarens kontrolöl och anvisningar eller åsidosatt uppställda villkor. Nämnda domstolar ska däremot avstå från att förverka en villkorlig frigivning om det i allt väsentligt är tillräckligt att föreskriva ytterligare villkor eller förlänga prövotiden.

38 Av de aktuella besluten om förverkande framgår att Amtsgericht Stuttgart-Bad Cannstatt (domstolen i Stuttgart-Bad Cannstatt) har slagit fast att det inte var tillräckligt att föreskriva ytterligare villkor eller förlänga prövotiden och att förverkandet av den villkorliga frigivningen var i överensstämmelse med proportionalitetprincipen.

39 Enligt den hänskjutande domstolen har en tysk domstol – när den ska avgöra frågan om förverkande av en villkorlig frigivning – således ett visst utrymme för skönsmässig bedömning som ger den möjlighet att beakta den dömda personens situation eller personlighet.

40 Samma domstol har i detta sammanhang påpekat att EU-domstolen i sin dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629), gjorde skillnad mellan åtgärder som ändrar varaktigheten av ett utdömt fängelsestraff och åtgärder som avser straffets verkställighet. I punkt 85 i den ovannämnda domen fann EU-domstolen att det framgår av praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att artikel 6.1 i Europakonventionen inte är tillämplig på frågor avseende formerna för verkställighet av ett fängelsestraff, ”bland annat frågor avseende villkorlig frigivning”.

41 I förevarande fall ändrar inte de beslut om förverkande som är aktuella i det nationella målet varaktigheten av de fängelsestraff som Samet Ardic dömts till, eftersom han ska avtjäna hela strafftiden med avdrag för den tid han redan suttit fängslad.

42 Enligt den hänskjutande domstolen följer det nämligen av praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att frågor som gäller verkställighet av straff inte rör prövning av en anklagelse mot honom för brott i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen (Europadomstolen, 17 september 2009, Enea mot Italien CE:ECHR:2009:0917JUD007491201, § 97, och 23 oktober 2012, Ciok mot Polen, CE:ECHR:2012:1023DEC000049810, § 38).

43 Detta synsätt sammanfaller med praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna avseende uttrycket ”fällas till ansvar” i den mening som avses i artikel 7.1 i Europakonventionen. Enligt denna praxis är uttrycket nära kopplat till begreppet ”[beslut gällande] prövningen av … en

anklagelse mot honom för brott” i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Nämnda domstol ska nämligen ha slagit fast att mål som rör verkställighet av straff inte omfattas av ett dylikt fällande till ansvar (Europadomstolen, 10 juli 2003, Grava mot Italien, CE:ECHR:2003:0710JUD004352298, § 51, och 23 oktober 2012, Giza mot Polen, CE:ECHR:2012:1023DEC000199711, § 36).

44 Den hänskjutande domstolen har fortsatt sitt resonemang med att påpekat att domen från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, av den 3 april 2012, Boulois mot Luxemburg (CE:ECHR:2012:0403JUD003757504), till vilken EU-domstolen hänvisade i punkt 85 i sin dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629), liksom övriga domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, som sistnämnda domstol hänvisat till i § 87 i den första domen gällde interner som inlett ett förfarande för att beviljas permission för att tillfälligt kunna lämna fängelset respektive förfarande med yrkande att försättas på fri fot, placering på en anstalt med förhöjd säkerhet respektive åtnjutande av straffeftergift.

45 Den hänskjutande domstolen har vidare preciserat att Europarådets kommission för de mänskliga rättigheterna funnit att ett förfarande avseende förverkande av en villkorlig frigivning inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 6.1 i Europakonventionen. I sådana förfaranden är det nämligen inte fråga om prövning av någons civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot någon för brott (Europarådets kommission för de mänskliga rättigheterna, 5 oktober 1967, X. mot Förbundsrepubliken Tyskland, 2428/65, CE:ECHR:1967:1005DEC000242865; 6 december 1977, X. mot Schweiz, 7648/76, CE:ECHR:1977:1206DEC000764876, och 9 maj 1994, Sampson mot Cypern, 19774/92, CE:ECHR:1994:0509DEC001977492).

46 Den hänskjutande domstolen drar härav slutsatsen att artikel 6.1 i Europakonventionen inte är tillämplig på sådana beslut om förverkande som dem som är aktuella i det nationella målet.

47 Dock följer det inte nödvändigtvis härav att de aktuella besluten inte heller omfattas av tillämpningsområdet för artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584.

48 Dylika beslut är nämligen inte av samma art som dem som var föremål för prövning i domen av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629).

49 Även om artikel 47 andra stycket i stadgan motsvarar artikel 6.1 i Europakonventionen – och de rättigheter som garanteras i förstnämnda bestämmelse har samma innebörd och räckvidd som dem som ges enligt Europakonventionen – kan unionsrätten i enlighet med artikel 52.3 i stadgan emellertid ge ett mer långtgående skydd än det som följer av nämnda artikel 6.1.

50 Den hänskjutande domstolen har härvidlag påpekat att enligt EU-domstolens praxis syftar artikel 4a i rambeslut 2002/584 till att säkerställa en hög skyddsnivå (dom av den 24 maj 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, punkt 37, och dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 58).

51 Det skulle vidare kunna hävdas att ett beslut att förverka en villkorlig frigivning från ett fängelsestraff, på grund av sina konsekvenser för den personliga friheten, har lika stor betydelse för den dömda personen som en ”dom varigenom en global påföljd ådöms” som leder till att varaktigheten av utdömda straff ånyo fastställs. Vederbörande bör därför, av detta skäl, kunna utöva sin rätt till försvar under ett förfarande som kan leda till att den villkorliga frigivningen förverkas och inom ramen för vilket domstolen har ett bedömningsutrymme för att anta detta beslut (se analogt, dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 88).

52 Även om punkt 85 i domen av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629), verkar indikera att beslut om förverkande av villkorlig frigivning inte omfattas av artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584, har den hänskjutande domstolen påpekat att en sådan omständighet – mot bakgrund av ovanstående överväganden – inte kan anses utgöra ett tillräckligt skäl för att självständigt fastställa att denna bestämmelse inte är tillämplig i förevarande fall.

53 Mot denna bakgrund beslutade Rechtbank Amsterdam (domstol i första instans, Amsterdam) att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till domstolen:

”Om den eftersökta personen vid en förhandling som han var närvarande vid har förklarats skyldig och dömts till ett fängelsestraff från vilket vederbörande beviljats villkorlig frigivning, är det senare förfarande i vilket domstolen i den eftersökta personens frånvaro beslutar att förverka denna villkorliga frigivning, på grund av att den eftersökta personen inte har följt de uppställda villkoren och undandragit sig övervakning, en ’förhandling [som ledde till beslutet]’ i den mening som avses i artikel 4a i rambeslut [2002/584]?”

Huruvida förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande ska tillämpas

54 Den hänskjutande domstolen har ansökt om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt det förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande som föreskrivs i artikel 107 i domstolens rättegångsregler.

55 Till stöd för sin begäran har den hänskjutande domstolen anfört att Samet Ardic för närvarande hålls frihetsberövad i Nederländerna, i avvaktan på att det avgörs huruvida den aktuella europeiska arresteringsorder som behöriga myndigheter i Förbundsrepubliken Tyskland har utfärdat mot honom ska verkställas.

56 Den hänskjutande domstolen har även uppgett att den inte kan avgöra målet i det avseendet förrän EU-domstolen har prövat förevarande begäran om förhandsavgörande. EU-domstolens svar på tolkningsfrågan har således en direkt, avgörande inverkan på hur länge Samet Ardic kommer hållas frihetsberövad i Nederländerna i syfte att eventuellt överlämna honom för att verkställa den europeiska arresteringsordern.

57 I detta hänseende ska det inledningsvis påpekas att förevarande begäran om förhandsavgörande avser en tolkning av rambeslut 2002/584, som omfattas av de områden som avses i avdelning V i tredje delen i EUF-fördraget om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Begäran kan följaktligen bli föremål för förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande.

58 Vad därefter gäller villkoret att målet ska vara brådskande, ska det enligt domstolens fasta praxis beaktas att den berörde i det nationella målet för närvarande är frihetsberövad och att frågan om han fortsatt ska vara frihetsberövad är beroende av utgången i det nationella målet. Den berörda personens situation ska dessutom bedömas utifrån omständigheterna vid tidpunkten för prövningen av ansökan om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål (dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 45 och där angiven rättspraxis, och dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 72 och där angiven rättspraxis).

59 I förevarande fall är det, för det första, utrett att Samet Ardic vid den tidpunkten var frihetsberövad. För det andra beror frågan huruvida han fortsatt ska hållas frihetsberövad på utgången i det nationella målet, då det enligt de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat har förordnats om frihetsberövande inom ramen för verkställigheten av den aktuella europeiska arresteringsordern.

60 Vid dessa förhållanden beslutade EU-domstolen (femte avdelningen), den 12 oktober 2017, på grundval av referentens förslag och sedan generaladvokaten hörts, att bifalla den hänskjutande domstolens ansökan om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande.

Prövning av tolkningsfrågan

61 Domstolen påpekar inledningsvis att Samet Ardic i förevarande fall förvisso har närvarat personligen vid de förfaranden som utmynnade i de domar varigenom han definitivt dömdes till fängelse. Det är vidare utrett att de därefter fattade besluten om förverkande av hans villkorliga frigivning som är aktuella i det nationella målet har fattas i hans frånvaro.

62 Under dessa omständigheter ska den hänskjutande domstolens fråga förstås så, att den syftar till att få fastställt huruvida – i ett fall där den berörda personen såsom i det nationella målet har närvarat personligen vid den brottmålsförhandling som ledde till det rättsliga avgörande varigenom han eller hon definitivt fälldes till ansvar för ett brott och dömdes till fängelse för detta brott och det sedan i samband med verkställandet har beslutats om villkorlig frigivning från en del av straffet, under förutsättning att vissa villkor iakttogs – uttrycket ”förhandling [som ledde till beslutet]” i den mening som avses i artikel 4a i rambeslut 2002/584 ska tolkas på så sätt att det även omfattar ett senare förfarande om förverkande av den villkorliga frigivningen som grundas på att nämnda villkor inte har iakttagits under prövotiden.

63 För att besvara frågan erinrar domstolen inledningsvis om att uttrycket ”förhandling [som ledde till beslutet]” i den mening som avses i artikel 4a i rambeslut 2002/584 ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom unionen oberoende av medlemsstaternas bedömningar av detsamma och andra materiella och processuella regler som till sin natur kan vara annorlunda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 65, 67 et 76).

64 Vidare har domstolen redan slagit fast att uttycket ska förstås så, att det avser det förfarande som lett till det rättsliga avgörande varigenom den person som önskas överlämnad genom verkställighet av en europeisk arresteringsorder har dömts genom en slutgiltig fällande dom (dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 74).

65 För det fall att brottmålsförfarandet har genomförts i flera instanser och resulterat i flera på varandra följande avgöranden, har domstolen funnit att uttrycket avser förfarandet i sista instans då den aktuella domstolen slutgiltigt fastställde den berörda personens skuld och ådömde vederbörande ett fängelsestraff efter att ha gjort en prövning av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 81, 83, 89, 90 och 98).

66 Domstolen har likaså preciserat att begreppet även omfattar en senare förhandling som leder till ett domstolsavgörande varigenom varaktigheten av ett eller flera tidigare utdömda straff slutgiltigt fastställts, under förutsättning att den myndighet som meddelat sistnämnda avgörande har haft ett visst utrymme att företa en skönsmässig bedömning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkterna 83, 90 och 96).

67 Mot denna bakgrund ska artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584 tolkas så, att begreppet ”beslut” som avses i den bestämmelsen syftar på det eller de rättsliga beslut varigenom den berörda personen fälls till ansvar för brott, det vill säga det eller de beslut varigenom vederbörandes skuld och/eller i förekommande fall det fängelsestraff som vederbörande dömts till slutligt fastställs efter en prövning av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna i målet.

68 I förevarande fall ska det avgöras huruvida ett beslut att förverka en villkorlig frigivning från ett fängelsestraff som tidigare utdömts kan likställas – vid tillämpning av nämnda bestämmelse – med ett beslut såsom det som beskrivs i föregående punkt.

69 Domstolen erinrar härvidlag om att rambeslut 2002/584, genom inrättandet av ett nytt, förenklat och effektivare system för överlämnande av personer som har dömts eller misstänks för brott, syftar till att underlätta och påskynda det rättsliga samarbetet för att uppnå målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, på grundval av den höga grad av förtroende som ska finnas mellan medlemsstaterna enligt principen om ömsesidigt erkännande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkterna 36 och 37, och dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkterna 75 och 76).

70 Genom artikel 1.2 i nämnda rambeslut instiftas därför en regel om att medlemsstaterna är skyldiga att verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i rambeslutet. De verkställande rättsliga myndigheterna saknar, förutom under extraordinära omständigheter, möjlighet att vägra att verkställa en sådan order i andra än de fall, som är uttömmande uppräknade, då verkställighet ska vägras enligt rambeslut 2002/584 och verkställigheten av den europeiska arresteringsordern får endast underställas något av de villkor som uttömmande anges där. Medan verkställighet av den europeiska arresteringsordern utgör huvudregeln, uppfattas följaktligen en vägran därom som ett undantag som ska tolkas strikt (dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

71 Vad närmare gäller artikel 4a i rambeslut 2002/584, som infördes genom artikel 2 i rambeslut 2009/299, begränsar denna bestämmelse möjligheterna att vägra verkställighet av en europeisk arresteringsorder genom att på ett precist och enhetligt sätt ange under vilka villkor erkännande och verkställighet av ett avgörande, varvid den berörda personen inte varit personligen närvarande vid förhandlingen, inte får vägras (dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 53 och där angiven rättspraxis).

72 Enligt ovannämnda bestämmelse är den verkställande rättsliga myndigheten skyldig att verkställa en europeisk arresteringsorder, även om den berörda personen inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet, för det fall att något av de villkor som anges i artikel 4a.1 a, b, c eller d i nämnda rambeslut visats vara uppfyllda (dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 55).

73 Nämnda bestämmelse syftar således till att förbättra det straffrättsliga samarbetet genom att harmonisera villkoren för att verkställa europeiska arresteringsorderna som utfärdats i syfte att verkställa avgöranden som meddelats efter förhandlingar vid vilka den tilltalade inte har varit personligen närvarande, vilket underlättar det ömsesidiga erkännandet av rättsliga avgöranden mellan medlemsstaterna. Samtidigt stärker bestämmelsen de processuella rättigheterna för personer som är föremål för straffrättsliga förfaranden och säkerställer en hög skyddsnivå genom att deras rätt till försvar till fullo iakttas. Rätten till försvar är en följd av rätten till en rättvis rättegång vilken stadfästs i 6 i Europakonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 51, och dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 58–60).

74 EU-domstolen vakar nämligen över att artikel 4a.1 i ramavtal 2002/584 tolkas i överensstämmelse med de krav som föreskrivs i artikel 6 i Europakonventionen och praxis på området från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 78–80, och dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkterna 87–89).

75 Även om det domstolsavgörande varigenom den berörda personen fälls till ansvar för brott, inklusive det beslut varigenom denna person döms till fängelse, förvisso till fullo omfattas av nämnda artikel 6 i Europakonventionen, följer det emellertid av praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att denna bestämmelse däremot inte är tillämplig på frågor som rör villkoren för verkställighet eller tillämpning av ett sådant fängelsestraff (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 3 april 2012, Boulois mot Luxemburg, CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, § 87; 25 november 2014, Vasilescu mot Belgien, CE:ECHR:2014:1125JUD006468212, § 121, och 2 juni 2015, Pacula mot Belgien CE:ECHR:2015:0602DEC006849512, § 47).

76 Det förhåller sig annorlunda endast för det fall att det – efter ett avgörande varigenom den berörda personens skuld fastställts och denna person dömts till ett fängelsestraff – ett nytt domstolsavgörande fattas som ändrar antingen typen av eller varaktigheten av det straff som tidigare utdömts. Så är fallet när ett fängelsestraff omvandlas till utvisning (Europadomstolen, 15 december 2009, Gurguchiani mot Spanien, CE:ECHR:2009:1215JUD001601206, § 40, 47 och 48) eller när varaktigheten på det tidigare beslutade frihetsberövandet förlängs (Europadomstolen, 9 oktober 2003, Ezeh och Connors mot Förenade kungariket, CE:ECHR:2003:1009JUD003966598).

77 Mot denna bakgrund finner domstolen, såvitt gäller tillämpningen av artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584, att begreppet ”beslut” i denna bestämmelse inte omfattar ett beslut som avser verkställighet eller tillämpning av ett fängelsestraff som tidigare utdömts, såvida inte beslutet syftar eller leder till att typen eller varaktigheten av denna påföljd ändras och att den myndighet som beslutat om påföljden har haft ett visst utrymme för skönsmässig bedömning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 78–80, och dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkterna 85, 90 och 96).

78 Vad närmare bestämt gäller beslut att förverka en villkorlig frigivning från ett fängelsestraff som tidigare utdömts såsom dem som är aktuella i det nationella målet, framgår det av de handlingar i målet som domstolen tagit del av att dessa sistnämnda beslut – i förevarande mål – inte påverkat varken typen eller varaktigheten av de fängelsestraff som utdömts genom de tidigare domar varigenom den berörda personen slutligt fälldes till ansvar och som utgör grunden för den europeiska arresteringsorder som tyska myndigheter har begärt verkställighet av i Nederländerna.

79 De förfaranden som ledde till nämnda beslut om förverkande syftade inte till en omprövning av målen i sak utan avsåg endast de konsekvenser som – vad gäller tillämpningen av de straff som initialt utdömdes men från vilka den dömda personen senare beviljades villkorlig frigivning under förutsättning att vissa villkor iakttogs – skulle följa med anledning av att vederbörande inte iakttagit de nämnda villkoren under prövotiden.

80 Den behöriga domstolen skulle härvidlag enligt relevant nationell lagstiftning endast avgöra om detta faktum motiverade att den dömda personen verkligen skulle avtjäna en del av eller till och med hela de fängelsestraff som han ursprungligen dömts till och från vilka han därefter delvis beviljats villkorlig frigivning. Denna domstol hade förvisso, såsom generaladvokaten påpekade i punkt 71 i sitt förslag till avgörande, ett visst utrymme för skönsmässig bedömning. Nämnda utrymme avsåg emellertid inte varaktigheten och typen av de straff som den berörda personen dömts till utan endast frågan huruvida den villkorliga frigivningen skulle förverkas eller kvarstå, i förekommande fall jämte ytterligare villkor.

81 Besluten om förverkande av villkorlig frigivning, såsom dem som är aktuella i det nationella målet, leder endast till att den berörda personen kan tvingas avtjäna den resterande strafftiden av det straff han eller hon ursprungligen dömdes till. När den villkorliga frigivningen såsom i det nationella målet helt förverkas, får det ådömda straffet ånyo alla sina rättsverkningar och fastställande av varaktigheten av den återstående strafftid som ska avtjänas är endast följden av en aritmetisk beräkning då antalet redan avtjänade dagar i fängelse helt enkelt avräknas från den totala strafftiden såsom denna fastställdes i den slutliga fällande domen.

82 Besluten om förverkande av villkorlig frigivning, såsom dem som är aktuella i det nationella målet omfattas, under dessa omständigheter och mot bakgrund av vad domstolens slagit fast i punkt 77 ovan, inte av artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584. Dessa beslut ändrar nämligen inte de straff – vare sig såvitt avser typ eller varaktighet – som utdömdes genom fällande domar som vunnit laga kraft.

83 Det kan visserligen inte förnekas att en åtgärd för att förverka en villkorlig frigivning påverkar den berörda personens situation. Nämnda person kan emellertid inte sväva i okunnighet om de konsekvenser som kan följa om de villkor som den villkorliga frigivningen är underställd åsidosätts.

84 I förevarande mål är det just det förhållandet att den berörda personen har lämnat Tyskland, i strid med ett villkor som den villkorliga frigivningen uttryckligen var underställd, som ledde till att det var omöjligt för de behöriga tyska myndigheterna att personligen delge honom information om att ett förfarande hade inletts för att eventuellt förverka de villkorliga frigivningar som tidigare hade beviljats och följaktligen om att de beslut om förverkande som är aktuella i det nationella målet skulle kunna komma att antas i hans frånvaro.

85 Även för det fall att en dömd person, såsom i det nationella målet, har varit föremål för ett beslut om förverkande av en villkorlig frigivning som antagits efter ett förfarande varvid vederbörande inte var närvarande, är denna person inte helt rättslös eftersom han eller hon – såsom följer av relevant nationell lagstiftning – har möjlighet att yttra sig i efterhand inför domstolen och den nämnda domstolen är skyldig att avgöra om beslutet att förverka den villkorliga frigivningen – mot bakgrund av denna muntliga förhandling – ska ändras.

86 Vid tillämpning av artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584 är – såsom framgår av punkterna 75–77 ovan – under alla omständigheter det relevanta kriterium som ska tillämpas enhetligt, det kriterium som grundas på den där angivna typen av ”beslut”.

87 Såsom domstolen redan påpekat i punkt 70 ovan skulle en vidare tolkning av begreppet ”beslut” i den mening som avses i artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584 än den som nämns i punkt 77 ovan riskera att äventyra själva mekanismen med den europeiska arresteringsordern.

88 Det ska vidare tilläggas att den tolkning som domstolen gjort i nämnda punkt 77 ovan endast innebär att ett beslut som enbart gäller verkställighet eller tillämpning av ett fängelsestraff som slutligt ådömts efter brottmålsförfarandet och som inte påverkar varken skuldfrågan eller straffets typ eller varaktighet omfattas inte av tillämpningsområdet för artikel 4a.1 i rambeslut 2002/584. Det förhållandet att den berörda personen inte var närvarande vid det förfarande som ledde fram till beslutet kan inte anses utgöra ett giltigt skäl att vägra verkställighet av den europeiska arresteringsordern.

89 Såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 76 och 77 i sitt förslag till avgörande och såsom för övrigt uttryckligen följer av artikel 1.2 i rambeslut 2009/299, betyder denna tolkning på intet sätt att medlemsstaterna skulle vara undantagna från skyldigheten att iaktta de grundläggande rättigheterna och grundläggande rättsprinciper såsom dessa fastställs i artikel 6 FEU, inklusive rätten till försvar för personer som är föremål för straffrättsliga förfaranden, eller från skyldigheten att se till att deras rättsliga myndigheter iakttar dessa rättigheter och principer.

90 En dylik skyldighet stärker just den höga grad av förtroende som ska råda mellan medlemsstater och följaktligen principen om ömsesidigt erkännande som mekanismen med den europeiska arresteringsordern grundas på. Nämnda princip vilar nämligen på det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna om att deras respektive nationella rättsordningar har förmåga att säkerställa ett likvärdigt och verksamt skydd för de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 maj 2013, F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkterna 49 och 50, och dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkterna 77 och 78).

91 I detta sammanhang och i syfte att uppnå ett effektivt straffrättsligt samarbete ska såväl utfärdande som verkställande rättsliga myndigheter fullt ut använda sig av de verktyg som föreskrivs i bland annat artiklarna 8.1 och 15 i rambeslut 2002/584 för att främja det ömsesidiga förtroende som utgör grunden för detta samarbete.

92 Mot denna bakgrund ska den ställda frågan besvaras på följande sätt. I ett fall där den berörda personen, såsom i det nationella målet, har närvarat personligen i det förfarande som ledde till det rättsliga avgörande varigenom han eller hon definitivt fälldes till ansvar för ett brott och dömdes till fängelse för detta brott och det sedan i samband med verkställandet har beslutats om villkorlig frigivning från en del av straffet, under förutsättning att vissa villkor iakttogs – ska uttrycket ”förhandling [som ledde till beslutet]” i den mening som avses i artikel 4a i rambeslut 2002/584 tolkas på så sätt att det inte omfattar ett senare förfarande om förverkande av den villkorliga frigivningen som grundas på att nämnda villkor inte har iakttagits under prövotiden. Detta gäller under förutsättning att beslutet om förverakande som antas efter detta förfarande inte ändrar vare sig typ eller varaktighet av det ursprungligen utdömda straffet.

Rättegångskostnader

93 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

I ett fall där den berörda personen, såsom i det nationella målet, har närvarat personligen i det förfarande som ledde till det rättsliga avgörande varigenom han eller hon definitivt fälldes till ansvar för ett brott och dömdes till fängelse för detta brott och det sedan i samband med verkställandet har beslutats om villkorlig frigivning från en del av straffet, under förutsättning att vissa villkor iakttogs – ska uttrycket ”förhandling [som ledde till beslutet]” i den mening som avses i artikel 4a i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 tolkas på så sätt att det inte omfattar ett senare förfarande om förverkande av den villkorliga frigivningen som grundas på att nämnda villkor inte har iakttagits under prövotiden. Detta gäller under förutsättning att beslutet om förverakande som antas efter detta förfarande inte ändrar vare sig typ eller varaktighet av det ursprungligen utdömda straffet.

Underskrifter